

Uchwała Nr XIX/253/2007
Rady Miasta Nowego Sącza
z dnia 17 grudnia 2007 r.

w sprawie: Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r, Nr. 70, poz. 473 z późn. zm.) Rada Miasta Nowego Sącza na wniosek Prezydenta Miasta uchwała co następuje :

§ 1

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza na rok 2008 w brzmieniu jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały

§ 2

Wydatki na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza określa uchwała budżetowa Miasta Nowego Sącza na rok 2008.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Nowego Sącza.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady Miasta
(-) Jerzy Wituszyński

*Załącznik Nr 1 do uchwały
Nr XIX/253/2007 Rady Miasta
Nowego Sącza
z dnia 17 grudnia 2007 r.*

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza na rok 2008

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza został opracowany w oparciu o:

1. Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dn. 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2007 r. nr 70 poz. 473 z późn. zmianami .)
2. Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dn. 29 lipca 2005 r.(Dz. U nr 180 poz. 1493)
3. Ustawę z dn. 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64 poz. 593 z późn zmianami
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. nr 122 poz. 1143 z późn zmianami)
5. Rekomendacje w sprawie realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opracowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Cele strategiczne Programu

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień
2. Ograniczenie rozmiarów już istniejących problemów w tym zakresie.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
4. Zwiększenie świadomości zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Cele szczegółowe Programu

- I. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych .
- II. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu .

- III. Monitorowanie zjawisk społecznych związanych z problematyką uzależnień w mieście.
- IV. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
- V. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.
- VI. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu.

Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Nowego Sącza,
2. Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej , Wydział Edukacji i in. wydziały Urzędu Miasta Nowego Sącza,
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Placówki Oświatowe,
5. Małopolski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień,
6. Świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne,
7. Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
8. Nowosądecki Ośrodek Rekreacyjno Sportowy, Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych,
9. Organizacje pozarządowe i inne jednostki prowadzące działalność pożytku publicznego,
10. Parafie, Caritas,
11. Policja, Straż Miejska ,
12. Zarządy osiedli,
13. Inne podmioty, którym zlecane są zadania GPRPA.

Źródła finansowania

1. Środki finansowe budżetu miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Środki Budżetu Państwa.
3. Środki uzyskane od sponsorów na zadania GPPiRPA.
4. Środki Narodowego Funduszu Zdrowia.
5. Środki własne organizacji pozarządowych.
6. Nieodpłatna praca wolontariuszy w ramach realizacji niektórych zadań GPPiRPA.

Plan wydatków na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi załącznik do Uchwały Budżetowej Miasta Nowego Sącza na rok 2008.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH SPOSÓB REALIZACJI CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

- I. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu

Sposób realizacji: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób z problemami alkoholowymi poprzez działania podejmowane przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz działalność terapeutyczną innych podmiotów

1. Działania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Nowego

Sącza

- przyjmowanie przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgłoszeń o osobach nadużywających alkohol
  - posiedzenia Komisji dotyczące przyjmowania osób nadużywających alkohol,
  - prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego a także podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia odwykowego,
  - udzielanie porad dla uzależnionych i ich rodzin,
  - prowadzenie obsługi biurowej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Ustala się wynagrodzenie dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Nowego Sącza w wysokości **450 zł. brutto** miesięcznie, a dla przewodniczącego komisji w wysokości **500 zł brutto**
3. Działalność innych podmiotów
- prowadzenie terapii i porad dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
  - prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjno-terapeutycznych pozostających w związku z uzależnieniami,
  - realizacja zadań pomocy ludziom uzależnionym po przebytych podstawowym programie terapii,
  - dofinansowanie działalności terapeutycznej i profilaktycznej Małopolskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień, w tym powstającego oddziału dziennego dla młodzieży uzależnionej od substancji psychoaktywnych

II. Monitorowanie zjawisk społecznych związanych z problematyką uzależnień w mieście

Sposób realizacji: diagnoza lokalnych problemów związanych z uzależnieniami.

1. Stałe monitorowanie problemu uzależnień poprzez ilościową analizę uczestników zajęć terapeutycznych oraz profilaktycznych realizowanych w ramach niniejszego programu.
2. Przeprowadzenie badań socjologicznych, które pozwolą zanalizować zmieniające się trendy tj. natężenie różnych zjawisk i problemów związanych z uzależnieniami. Analiza taka umożliwi podjęcie adekwatnych środków zaradczych, w tym działań profilaktycznych,

III. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu

Sposób realizacji: Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy, umożliwiającego schronienie przed sprawcą.
2. Organizacja całodobowych form pomocy /SOIK/ dla ofiar przemocy w rodzinie oraz rodzinom osób uzależnionych od alkoholu, w tym następujących form pomocy:

- Pomoc psychologiczna,
- Pomoc prawna,
- Pomoc pedagogiczna,
- Pomoc socjalna we współpracy z MOPS,
- Terapia indywidualna i grupowa dla ofiar przemocy,
- Opieka lekarska,
- Pokój przesłuchań dla dzieci,
- Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin osób uzależnionych,
- Grupa wsparcia dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawczych,
- Grupa wsparcia dla młodzieży gimnazjalnej z problemami emocjonalnymi.

3. Współpraca z różnymi grupami zawodowymi mającymi kontakt z ofiarami przemocy:

- współpraca z przedstawicielami sądu, prokuratury, policji, pomocy społecznej, Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, instytucji ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych w celu podjęcia wspólnych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy,
- prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej dla pracowników socjalnych, nauczycieli i pedagogów w zakresie przemocy domowej.

Procedury dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta realizują : Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Nowego Sącza we współpracy z Komendą Miejską Policji oraz Sądem.

IV. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży

Sposób realizacji: prowadzenie działalności profilaktyczno-edukacyjno-opiekuńczej skierowanej do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych negatywnymi zjawiskami związanymi z nadużywaniem alkoholu, co zapewnić ma warunki do zdrowego i trzeźwego stylu życia.

1. Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach celem propagowania zdrowego i trzeźwego stylu życia.
  - realizowanie programów profilaktycznych w szkołach jako formy zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym,
  - organizacja zajęć edukacyjno - warsztatowych z zakresu zapobiegania uzależnieniom, w tym narkomanii,
  - organizowanie zajęć pozalekcyjnych (w tym zajęć sportowych ,kół zainteresowań, form teatralnych, plastycznych , itd.),
  - organizacja zajęć wyrównawczych i profilaktycznych dla dzieci ze świetlic środowiskowych,

- edukacja nauczycieli, wychowawców w kierunku budowania nowoczesnych systemów profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom na terenie szkoły.
2. Prowadzenie działań profilaktyczno-terapeutycznych poza szkołą.

A/Organizowanie i finansowanie **świetlic środowiskowych** na terenie Miasta, w tym zapewnienie opieki wychowawczej, prowadzenie zajęć profilaktycznych, zakup materiałów biurowych, finansowanie kosztów utrzymania następujących Świetlic:

- Świetlica integracyjna „Iskierka”, ul. Nawojowska 43,
- Świetlica środowiskowa „Biegonice”, ul. Węgierska 206,
- Świetlica środowiskowa „Na Wólkach”, ul. Barbackiego 46,
- Świetlica środowiskowa „Zabełcze”, ul. Tarnowska 109,
- Świetlica środowiskowa „Chruślice, ul. Chruślicka 22,
- Świetlica środowiskowa „Zawada”, ul. Kręta 1,
- Świetlica środowiskowa „Piątkowa”, ul. Lwowska 222,
- Świetlica środowiskowa „Wojska Polskiego”, ul. I Brygady 6,
- Świetlica środowiskowa „Kochanowskiego”, ul. Kołłątaja 13
- Świetlica środowiskowa „Gołąbkowice”, ul. Armii Krajowej 23,
- Świetlica środowiskowa „Poręba Mała”, ul. Mała Poręba 57,
- Świetlica środowiskowa „Falkowa”, ul. Długoszowskiego 126.
- Świetlica środowiskowa „Helena”, ul. Św. Heleny 44,
- Świetlica środowiskowa „Szujskie”, ul. Sienkiewicza 16

Świetlice działające przy innych jednostkach oraz organizacjach pozarządowych dotowane przez miasto w oparciu o wyniki konkursu ofert :

- Świetlica środowiskowa „Marzeń”, ul. Kunegundy 16
- Świetlica środowiskowa przy Parafii MBN, ul. Królowej Jadwigi 44,
- Świetlica środowiskowa „Helena”, ul. Św. Heleny 44,
- Świetlica środowiskowa „Dąbrówka”, ul. Orła Białego 40 a
- Integracyjna Świetlica Misyjna , ul. W. Pola 56 a,
- Świetlica „ Dom pod orzechem ”, ul. Rejtana 19,
- Świetlica środowiskowa Akcji Katolickiej-przy Parafii p.w. Św. Małgorzaty, Pl. Kolegiacki 1
- Świetlica środowiskowa przy Parafii św. Ducha, ul. Ks. P. Skargi 10

Cele ogólne działania świetlic środowiskowych

- dokonywanie pozytywnych zmian w postawach dzieci,
- doskonalenie umiejętności przekazywania własnych poglądów i postaw,
- pokazywanie perspektyw zdrowego życia , przekazywanie wiedzy na temat uzależnień oraz wskazywanie możliwości unikania zagrożeń,
- wyrównywanie deficytów edukacyjnych.

Realizacja celów ogólnych świetlic środowiskowych poprzez:

- zapewnienie opieki wychowawczej,
- organizację czasu wolnego,
- pomoc w nauce, edukację wyrównawczą,
- rozwój zainteresowań,
- organizację zabaw i zajęć sportowych, wycieczek,
- spotkania świąteczne.

B/ Finansowanie **światlic socjoterapeutycznych**, funkcjonujących na terenie miasta w tym: opieka wychowawcza, zajęcia terapeutyczne, prowadzenie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży wykazujących nadpobudliwość i symptomy niedostosowania społecznego w następujących światlicach działających przy innych instytucjach i organizacjach pozarządowych, dotowanych przez Miasto w oparciu o wyniki konkursu ofert:

- Światlica socjoterapeutyczna Caritas, ul. Kościuszki 24
- Światlica socjoterapeutyczna przy Zespole Szkół Podstawowo-Gimnazjalnym nr 3, ul. Lwowska 59

Cele ogólne działalności światlic socjoterapeutycznych:

- przekazywanie wiedzy na temat uzależnień oraz wskazywanie możliwości unikania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi,
- wspieranie rozwoju emocjonalnego dziecka,
- pokazywanie perspektyw zdrowego stylu życia i drogi do satysfakcji osobistej bez używania alkoholu i innych środków uzależniających,
- rozwiązywanie konfliktów, radzenie sobie z własną agresją i agresją innych.

Realizacja celów ogólnych światlic socjoterapeutycznych poprzez pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych, osobistych, zajęcia socjoterapeutyczne w tym:

- indywidualne programy korekcyjne,
- redukcja deficytów edukacyjnych, emocjonalnych, wychowawczych,
- wsparcie w zakresie podstawowych trudności związanych z funkcjonowaniem w środowisku rodzinnym, szkolnym, rówieśniczym,
- stała współpraca z rodziną dziecka, szkołą, sądem itp.

Ponadto światlice spełniają funkcje opiekuńczo wychowawcze z programem zajęć rozwijających zainteresowania dziecka, organizują czas wolny, integrują z grupą.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone z dziećmi i młodzieżą zagrożoną uzależnieniami w ramach światlic Ochotniczych Hufców Pracy

Program zajęć w światlicach OHP obejmuje:

- opieka i wychowanie profilaktyczno-resocjalizacyjne młodzieży trudnej, niewydolnej społecznie z rodzin, w których często występuje problem uzależnienia alkoholowego,
- wdrażanie zasad współżycia społecznego,
- przygotowanie do życia w rodzinie,
- przygotowanie do życia zawodowego.

3. Inne formy oddziaływań profilaktycznych

-warsztaty rozwoju osobowości, treningi interpersonalne , kształcącej umiejętności międzyosobowe oraz uczące metod radzenia sobie ze stresem bez sięgania po środki uzależniające.

Tworzenie możliwości dodatkowych form spędzenia wolnego czasu przez dzieci i młodzież w tym:

- organizacja oraz finansowanie Akcji letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży pozostających w mieście: „ Bezpieczne Wakacje” oraz „Bezpieczne Ferie”,
- organizacja Ogólnopolskiego Przeglądu Małych Form Teatralnych pt. „Przebudzenie” – maj 2008,

- organizacja i finansowanie koncertów i widowisk teatralnych o charakterze profilaktycznym
- organizacja akcji profilaktycznych : „Gniwni i Weseli”,
- imprezy i happeningi promujące zdrowy styl życia
- dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów dla dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie imprez i zajęć sportowych o charakterze profilaktycznym,
- udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych,
- opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych , ulotek i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym.

4. Edukacja i szkolenia

- objęcie stałymi szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych pracowników świetlic środowiskowych - zadanie stałe,
- objęcie szkoleniami podstawowymi z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych in. uczestniczących w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – zadanie stałe,
- prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi – zadanie stałe,
- podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
- edukacja publiczna – prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, związanych z profilaktyką problemów uzależnień, organizowanie festynów, happeningów, pikników, debat w lokalnych mediach, a także udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- utrzymanie sieci punktów informacyjnych (punktów interwencji kryzysowej), dotyczących możliwości otrzymania pomocy na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

V. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych

Sposób realizacji: Kontrolowanie placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz warunków podanych w zezwoleniu-zwłaszcza w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim

Celem planowanych działań jest stosowanie określonych procedur przy przyznawaniu i cofaniu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tworzących podstawy lokalnej polityki wobec łamania obowiązującego prawa. Cel ten realizowany będzie poprzez:

- respektowanie przez organ wydający zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- systematyczną kontrolę przez Policję, Straż Miejską oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży- ze szczególnym uwzględnieniem sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym
- cofanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku nieprzestrzegania zasad obrotu tymi napojami wynikających z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

VI. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów i klubów integracji społecznej

Sposób realizacji: wspieranie zatrudnienia socjalnego , umożliwiające powrót do aktywnego życia zawodowego i społecznego osobom uzależnionym po przebytej terapii odwykowej,

- prowadzenie kursów zawodowych podnoszących oraz zmieniających kwalifikacje zawodowe mężczyzn i kobiet zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych,
- indywidualne programy reintegracji społecznej dla osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie z powodu uzależnienia,
- organizowanie miejsc pracy dla osób uzależnionych po zakończeniu leczenia odwykowego i odbytej terapii w ramach programów terapeutycznych, edukacyjnych i innych realizowanych zgodnie z Ustawą o zatrudnieniu socjalnym,
- kształcenie umiejętności pełnienia ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym społecznemu wykluczeniu;

VII. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Poszczególne zadania gminnego programu mogą być powierzone do realizacji organizacjom pozarządowym pod warunkiem, że spełniają one kryteria merytoryczne i finansowe określone przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zapewniając tym samym profesjonalny poziom ich realizacji .

Warunkiem włączenia organizacji pozarządowej do realizacji gminnego programu jest odpowiedni zapis w statucie organizacji, który określa zakres jej zaangażowania w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.

Sposób realizacji:

- wspieranie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- powierzanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i profilaktyki uzależnień,
- doradztwo, udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej i prawnej ,

- promowanie działalności organizacji pozarządowych i pomoc w tworzeniu ich dobrego wizerunku,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków.

***Katalog usług przewidzianych do zlecenia
organizacjom pozarządowym i innym podmiotom***

- 1) Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami.
- 2) Prowadzenie zajęć terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych.
- 3) Edukacja publiczna o tematyce uzależnień, przemocy, problemów wychowawczych, realizacja programów edukacyjno – terapeutycznych.
- 4) Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz ofiarom przestępstw będących następstwem nadużywania alkoholu.
- 5) Prowadzenie zajęć warsztatowych oraz rekreacyjno – sportowych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami.
- 6) Organizacja zajęć terapeutycznych i profilaktycznych w świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych.
- 7) Podejmowanie działań pomocowych, akcji, konkursów i imprez okolicznościowych mających na celu ograniczenie zjawisk patologicznych.
- 8) Pobudzanie aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie poprzez wspieranie zatrudnienia socjalnego.
- 9) Prowadzenie programów profilaktycznych w oparciu o wolontariat.